

Minister Infrastruktury

Znak pisma: DGW-5.054.6.2025
Warszawa, 28 sierpnia 2025

Pan
Szymon Hołownia
Marszałek Sejmu
Rzeczypospolitej Polskiej

Szanowny Panie Marszałku,

odpowiadając na interpelację nr 10775 Posła na Sejm RP Pana Wojciecha Szaramy, w sprawie zwiększenia nakładów na infrastrukturę wodno-kanalizacyjną w dorzeczu Odry (dalej: „interpelacja”), stosownie się do poruszonych zagadnień uprzejmie przekazuję poniższe informacje.

W odniesieniu do zwiększenia limitu wydatków budżetowych na inwestycje wodno-kanalizacyjne w dorzeczu Odry w latach 2026–2029 informuję, że Narodowy Fundusz Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej (dalej: „NFOŚiGW”) planuje uruchomienie programu priorytetowego „Gospodarka wodno-ściekowa poza granicami aglomeracji” (dalej: „program”).

Celem programu jest poprawa stanu gospodarki wodno-ściekowej na terenach poza aglomeracjami ujętymi w Krajowym Programie Oczyszczania Ścieków Komunalnych (dalej: „KPOŚK”). Program, którego budżet zaplanowano na 100 mln zł, będzie realizowany w latach 2025–2030. Był on przedmiotem konsultacji społecznych, które trwały od 19 lutego do 12 marca 2025 r. Szczegółowych informacji dotyczących programu oraz wyników konsultacji może udzielić NFOŚiGW lub Minister Klimatu i Środowiska, sprawujący nadzór nad NFOŚiGW.

Ponadto informuję, że inwestycje w gospodarce ściekowej, oprócz środków własnych gmin, mogą być finansowane z wielu źródeł publicznych – zarówno krajowych, jak i zagranicznych – oraz ze środków prywatnych. Obecne mechanizmy finansowe umożliwiają realizację przedsięwzięć zarówno w aglomeracjach ujętych w KPOŚK, jak i poza nimi.

Aktualnie jednostki samorządu terytorialnego mogą korzystać m.in. z następujących źródeł finansowania dedykowanych gospodarce ściekowej:

1. Fundusze Europejskie na Infrastrukturę, Klimat, Środowisko 2021-2027 (aglomeracje o RLM co najmniej 15 000);
2. Programy Regionalne 2021-2027 (aglomeracje o RLM od co najmniej 2 000 RLM do poniżej 15 000 RLM);
3. Program Priorytetowy NFOŚiGW 1.1 Gospodarka wodno-ściekowa w aglomeracjach;

4. Program Rozwoju Obszarów Wiejskich (na obszarach poza granicami aglomeracji);
5. Plan Strategiczny dla Wspólnej Polityki Rolnej na lata 2023-2027 (na obszarach poza granicami aglomeracji);
6. Krajowy Plan Odbudowy i Zwiększania Odporności:
 - Inwestycja B3.1.1. Inwestycje w zrównoważoną gospodarkę wodno-ściekową na terenach wiejskich;
 - Inwestycja B3.4.1. Inwestycje na rzecz zielonej transformacji miast;
7. Wsparcie z budżetu państwa na podstawie ustawy o dochodach jednostek samorządu terytorialnego;
8. Partnerstwo Publiczno-Prywatne;
9. Programy Interreg;
10. Polsko-Szwajcarski Program Rozwoju Miast;
11. Rządowy program rozwoju północno-wschodnich obszarów przygranicznych na lata 2024-2030;
12. PFR Fundusz Inwestycji Samorządowych FIZAN;
13. Samorządowy Fundusz Pożyczkowy;
14. Międzynarodowe Instytucje Finansowe (Europejski Bank Inwestycyjny, Bank Rozwoju Rady Europy, Europejski Bank Odbudowy i Rozwoju).

Zestawienie źródeł finansowania gospodarki ściekowej, zarówno w aglomeracjach objętych KPOŚK, jak i poza nimi, zostało zamieszczone na stronie internetowej Ministerstwa Infrastruktury:

<https://www.gov.pl/web/infrastruktura/finansowanie-gospodarki-ściekowej>

Ministerstwo Infrastruktury zwróciło się również do ministerstwa właściwego do spraw budżetu państwa oraz finansów publicznych o dodatkowe informacje dotyczące finansowania inwestycji wodno-kanalizacyjnych w dorzeczu Odry.

W odpowiedzi Ministerstwo Finansów i Gospodarki poinformowało, że z dniem 25 października 2024 r. weszła w życie ustawa z 1 października 2024 r. o dochodach jednostek samorządu terytorialnego, która zmieniła zasady finansowania JST, wprowadzając regulacje zapewniające stabilny system finansowania oraz systemowy wzrost dochodów jednostek samorządu. W ustawie uwzględniono specyfikę poszczególnych kategorii JST (gmin, miast na prawach powiatu, powiatów i województw), odnosząc się nie tylko do różnic dochodowych, lecz także do potrzeb wydatkowych wynikających z realizowanych zadań. Głównym źródłem dochodów JST są udziały w podatkach dochodowych, a subwencja z budżetu państwa ma charakter uzupełniający.

Od 2025 r. dochody samorządów będą rosły w sposób przewidywalny, niezależnie od doraźnego wsparcia finansowego. Każdy samorząd otrzyma w 2025 r. wyższe dochody. Łączny skutek finansowy nowej ustawy oznacza wzrost dochodów JST o 24,8 mld zł w stosunku do stanu, który obowiązywałby przy poprzednich regulacjach. W perspektywie dekady wzrost ten szacowany jest na ponad 345 mld zł. JST samodzielnie zdecydują, na jakie zadania przeznaczą dodatkowe środki.

Ponadto stosownie do art. 34 ustawy o dochodach jednostek samorządu terytorialnego w budżecie państwa tworzy się rezerwę na uzupełnienie dochodów jednostek samorządu terytorialnego w wysokości stanowiącej równowartość 1% kwoty potrzeb finansowych ustalonych dla wszystkich jednostek samorządu terytorialnego. Tak ustaloną kwotę zwiększa się o kwotę 700 000 tys. zł. Rezerwą tą dysponuje minister właściwy do spraw finansów publicznych.

Środki ww. rezerwy mogą być przeznaczone dla jednostek samorządu terytorialnego realizujących zadania bieżące lub inwestycyjne w obszarze:

- 1) oświaty, w szczególności w przypadku wzrostu zakresu zadań oświatowych w stosunku do zakresu zadań przyjętego do obliczenia potrzeb oświatowych na rok budżetowy;
 - 2) budowy, przebudowy, remontu, utrzymania lub ochrony dróg publicznych, którymi zarządzają jednostki samorządu terytorialnego;
 - 3) pomocy społecznej;
 - 4) innych zadań publicznych, których realizacja jest szczególnie uzasadniona względami społecznymi lub gospodarczymi.
- 1) Środki rezerwy mogą być przeznaczone także dla:
 - 2) jednostek samorządu terytorialnego, w których dochody w przeliczeniu na jednego mieszkańca są niższe od średnich dochodów w przeliczeniu na jednego mieszkańca danej kategorii jednostek samorządu terytorialnego;
 - 3) jednostek samorządu terytorialnego:
 - a. w majątku których wystąpiły straty w wyniku nieprzewidzianych zdarzeń,
 - b. udzielających pomocy repatriantom i członkom ich rodzin.

Podziału rezerwy dokonuje minister właściwy do spraw finansów publicznych w porozumieniu z ministrem właściwym w zakresie danego obszaru, po uzgodnieniu z reprezentacją jednostek samorządu terytorialnego:

- 1) obszarów i przypadków, według których rozdzielane będą środki rezerwy, spośród obszarów, o których mowa wyżej;
- 2) wielkości środków rozdzielanych na poszczególne obszary, o których mowa wyżej.

Podział środków rezerwy na poszczególne jednostki samorządu terytorialnego jest dokonywany na podstawie szczegółowych kryteriów podziału rezerwy ustalonych przez ministra właściwego w zakresie danego obszaru w uzgodnieniu z ministrem właściwym do spraw finansów publicznych oraz reprezentacją jednostek samorządu terytorialnego.

W tym miejscu należy zauważyć, że do środków omawianej rezerwy stosuje się odpowiednio przepis art. 9 ust. 2 obecnej ustawy o dochodach jednostek samorządu terytorialnego, co oznacza, iż o przeznaczeniu środków otrzymanych również z tytułu tej rezerwy decyduje organ stanowiący jednostki samorządu terytorialnego.

W odpowiedzi na pytanie dotyczące przeznaczenia znaczących środków krajowych i unijnych na rozbudowę oczyszczalni ścieków oraz systemów kanalizacji sanitarnej w miejscowościach położonych w bezpośredniej bliskości dorzecza Odry, jak również na pytanie o programy wsparcia dla samorządów zmagających się z trudnościami finansowymi, uprzejmie informuję, że Ministerstwo Infrastruktury nie dysponuje funduszami umożliwiającymi uruchomienie dodatkowego mechanizmu wsparcia

samorządów w tym zakresie. Ministerstwo nie pełni także funkcji instytucji zarządzającej żadnym z obowiązujących mechanizmów finansowania sektora gospodarki ściekowej”.

Uwzględniając jednak potrzebę dalszych inwestycji, wsparcie zostało zapewnione w ramach środków unijnych, m.in. w Krajowym Planie Odbudowy i Zwiększania Odporności. Na poziomie krajowym NFOŚiGW planuje uruchomienie wspomnianego programu „Gospodarka wodno-ściekowa poza granicami aglomeracji”.

Ponadto Ministerstwo Infrastruktury prowadzi prace legislacyjne nad projektem ustawy o zmianie niektórych ustaw wspierających bezpieczeństwo i zrównoważony rozwój rzeki Odry (UD96).

Zgodnie z art. 2a ust. 2 projektu minister właściwy do spraw gospodarki wodnej określi, w drodze rozporządzenia, szczegółową listę inwestycji wraz z ich lokalizacją w obszarze dorzecza Odry, które będą kwalifikowane jako inwestycje dla Odry. Przy ustalaniu listy inwestycji uwzględniany będzie ich wpływ na poprawę środowiska, ochronę zasobów, bezpieczeństwo przeciwpowodziowe oraz warunki korzystania z wód.

Projekt ustawy wprowadza nowe upoważnienie ustawowe do wydania rozporządzenia, które dotychczas nie funkcjonowało w porządku prawnym. Prowadzenie prac nad tym rozporządzeniem uzależnione będzie od wejścia w życie ustawy UD96.

Łączę wyrazy szacunku

z upoważnienia Ministra Infrastruktury

Przemysław Koperski

Podsekretarz Stanu

Dokument podpisany elektronicznie.